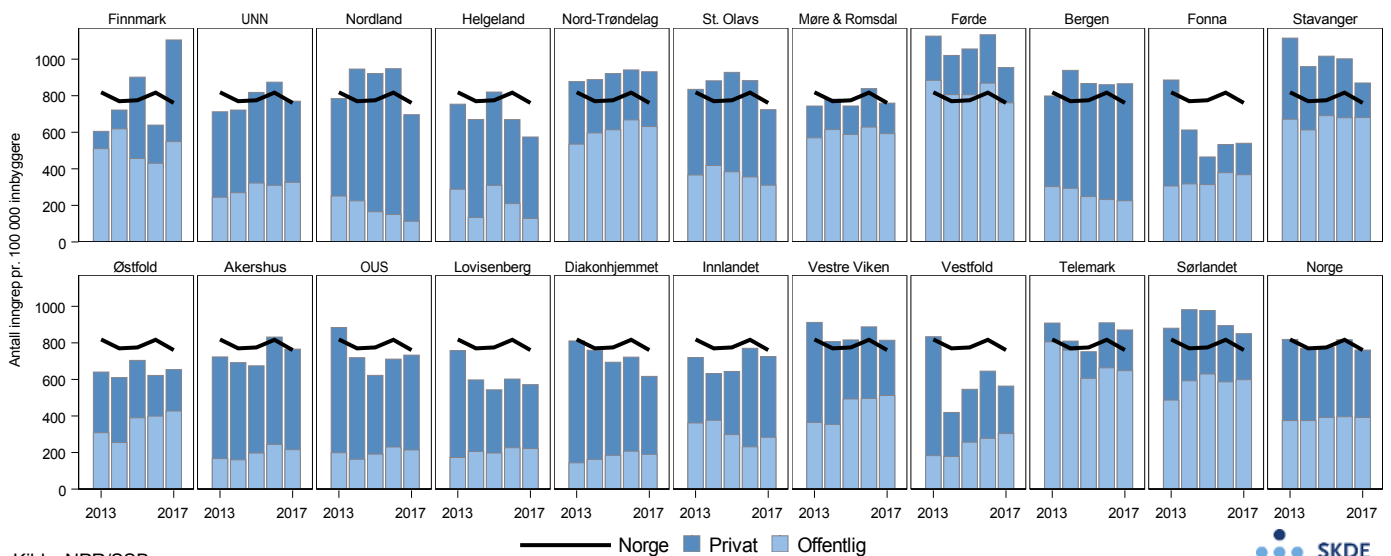

Grå stær (katarakt) er en fordunkling av øyets linse som fører til nedsatt syn. For de fleste skjer dette som en del av aldringsprosessen, men det finnes også medfødte og arvelige årsaker. Ubehandlet fører grå stær til blindhet. Behandlingen består av å erstatte gammel øyelinse med en kunstig linse. Kataraktoperasjon bør vurderes når synsfunksjonen hemmer dagliglivets aktiviteter. Når synet på det beste øyet er svakere enn 50 % av normalsyn har man rett til prioritert helsehjelp.

Kilde: NPR/SSB

Katarakt, utvikling i antall inngrep pr. 100 000 innbyggere i perioden 2013–2017, justert for kjønn og alder. Fordelt på opptaksområder og offentlig eller privat behandler. Se faktaark «Opptaksområder og justering».

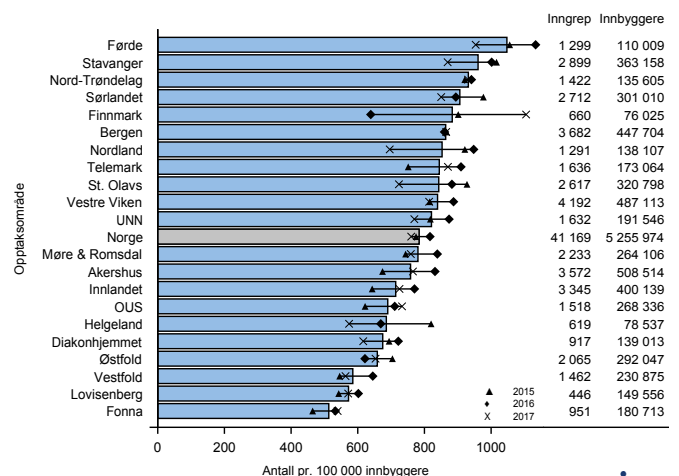
Utvikling fra 2013

Dagkirurgiatlas fra 2015 viste geografisk variasjon i kirurgisk behandling av aldersbetinget grå stær i perioden 2011–2013. Bosatte i opptaksområdet Stavanger fikk utført 1,7 ganger flere kataraktoperasjoner pr. 100 000 innbyggere enn bosatte i opptaksområdet Østfold. I 2013 ble det utført nærmere 40 000 kataraktoperasjoner (justert rate: 819 pr. 100 000) i Norge.

I perioden 2015–2017 var den geografiske variasjonen fremdeles moderat. Bosatte i opptaksområdet Førde fikk utført dobbelt så mange kataraktoperasjoner pr. 100 000 innbyggere som bosatte i opptaksområdet Fonna.

Fra 2013 til 2017 var totalt antall kataraktoperasjoner pr. 100 000 innbyggere i Norge omtrent likt hvert år, og halvparten ble utført ved offentlig finansierte private sykehus eller hos avtalespesialister. I 2017 ble det utført over 41 000 kataraktoperasjoner (justert rate: 760 pr. 100 000) i Norge.

I de fleste opptaksområdene endret raten seg lite fra 2013 til 2017. For opptaksområdet Finnmark var det betydelige årsvariasjoner, men ingen tydelig trend i retning flere eller færre operasjoner. I opptaksområdene Fonna og Vestfold sank imidlertid raten betydelig fra 2013 til 2017. Dette skyldes hovedsakelig nedgang i antall kataraktoperasjoner ved offentlig finansierte private sykehus eller hos avtalespesialister.

Kilde: NPR/SSB

Antall inngrep for katarakt pr. 100 000 innbyggere, justert for kjønn og alder. Gjennomsnitt pr. år for perioden 2015–2017.

Kommentar

Mellom ulike opptaksområder var det noe økt variasjon i antall kataraktoperasjoner pr. 100 000 innbyggere i perioden 2015–2017 sammenlignet med perioden 2011–2013. Forskjellen var på over 500 operasjoner pr. 100 000 innbyggere. Dette indikerer at helsetjenesten ikke er likeverdig fordelt. Det er ikke kjent geografisk variasjon i forekomst av tilstanden og den observerte variasjonen anses derfor som uberettiget.